

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา

ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา กรมอนามัย

Regional Health Promotion Center 9, Nakhonratchasima

เด็กเขต 9 พัฒนาการสมวัย IQ เกิน 100

งานอนามัยแม่และเด็ก
ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา

ความหมาย

พัฒนาการเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 4 ด้าน 1.การเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่ 2.การใช้มือและตากล้ามเนื้อมัดเล็ก 3.การเข้าใจ และการใช้ภาษา 4.การช่วยเหลือตัวเองและสังคม ⁽¹⁾ **อายุปฐมวัย** คือ อายุตั้งแต่แรกเกิด จนถึง 5 ปี

IQ : ไอคิว มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Intelligence Quotient เป็นค่ามาตรฐานสากล หมายถึง ระดับสติปัญญา หรือเชาว์ปัญญาของคน ที่ได้จากแบบทดสอบที่มีมาตรฐานในการวัดความสามารถทางสติปัญญา ⁽²⁾

ค่า IQ ของคนในประเทศ มีความสัมพันธ์ทางสถิติแปรผันตาม ค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ GDP (Gross domestic product) จากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า เด็กที่มีการทดสอบ IQ แล้วได้ค่าคะแนนน้อยกว่า 90 ถือว่ามีปัญหาการเรียนรู้อย่าง ชัดเจน เด็กที่มีค่าคะแนน IQ ปกติคือมากกว่า 90 – 100 อาจมีปัญหาการเรียนรู้บ้าง เด็ก กลุ่มที่ค่าคะแนน IQ มากกว่า 100 จะมีความสำเร็จทางการศึกษาได้จนถึงระดับอุดมศึกษา ⁽³⁾

สถานการณ์พัฒนาการเด็กไทย

จากผลการสำรวจพัฒนาการเด็กปฐมวัยของกรมอนามัย ปี 2542 – 2557 โดยใช้แบบประเมินพัฒนาการเด็ก DENVER II ในเด็กอายุ 1 – 5 ปี พบว่าพัฒนาการสมวัย โดยรวม ไม่มีแนวโน้มที่ดีขึ้น ตลอด 15 ปี โดยเฉพาะเด็กโต มีพัฒนาการล่าช้ากว่าเด็กเล็ก (แผนภูมิที่ 1 และ 2)

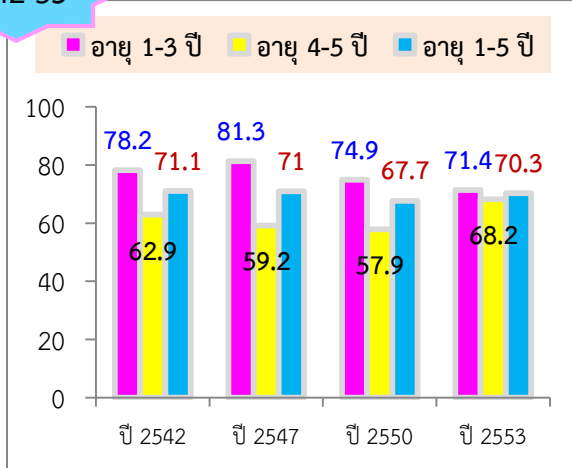

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา

ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา กรมอนามัย

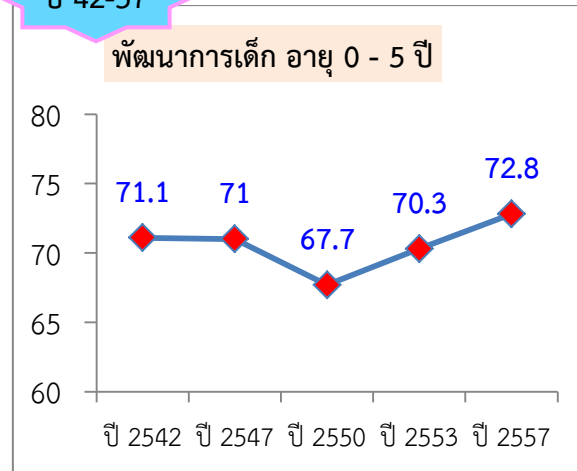
Regional Health Promotion Center 9, Nakhonratchasima

ปี 42-53

แผนภูมิที่ 1 ร้อยละพัฒนาการสมวัย แยกตามกลุ่มอายุ ปี 2542 – 2553
ที่มา: กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

ปี 42-57

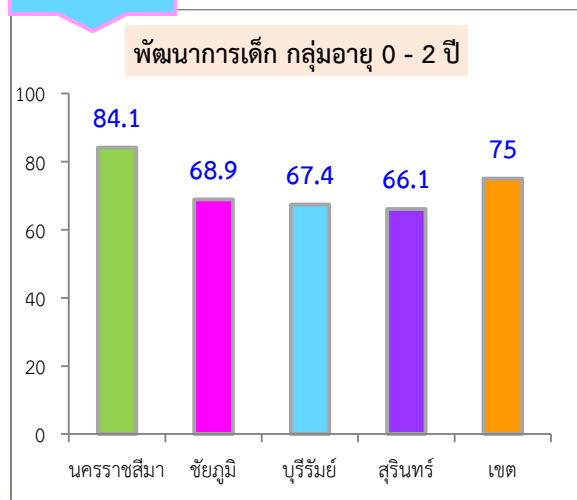
แผนภูมิที่ 2 เปรียบเทียบแนวโน้มร้อยละพัฒนาการสมวัย ปี 2542 – 2557
ที่มา: กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

สถานการณ์พัฒนาการเด็ก เขตนครชัยบุรินทร์ 2555 และ 2557

ส่วนเขตสุขภาพที่ 9 นครชัยบุรินทร์ มีการสำรวจพัฒนาการเด็ก โดยใช้แบบประเมินพัฒนาการอนามัย 49 ซึ่งพบว่าเด็ก 0 – 5 ปี มีพัฒนาการสมวัยเพียงร้อยละ 67.47 และ เด็กโตพัฒนาการเด็กสมวัยน้อยกว่าเด็กเล็ก เช่นเดียวกับข้อมูลระดับประเทศ แยกรายจังหวัดตามแผนภูมิที่ 3 และ 4

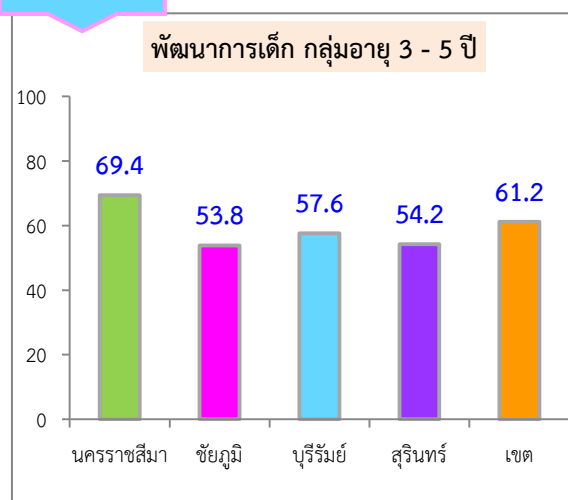
พัฒนาการด้านที่พบว่าสงสัยว่าล่าช้ามากที่สุด คือ พัฒนาการด้านภาษา และกล้ามเนื้อมัดเล็ก โดยในกลุ่มเด็กเล็ก 0 – 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.2 และเด็กกลุ่มอายุ 3 – 5 ปี ร้อยละ 29.3⁽⁴⁾

ปี 55

แผนภูมิที่ 3 ร้อยละพัฒนาการสมวัย เด็ก 0-2 ปี รายจังหวัด

ปี 55

แผนภูมิที่ 4 ร้อยละพัฒนาการสมวัย เด็ก 3-5 ปี รายจังหวัด

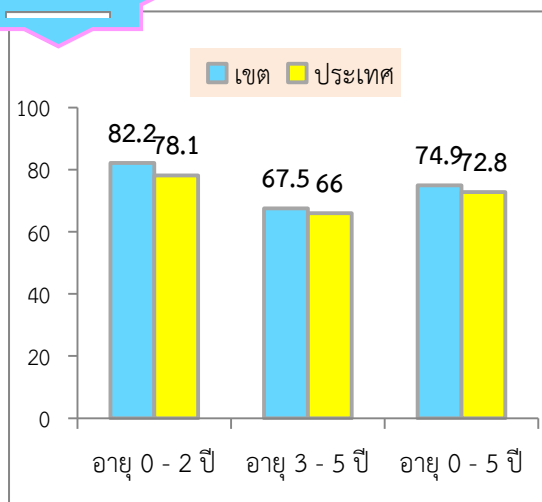
กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา

ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา กรมอนามัย

Regional Health Promotion Center 9, Nakhonratchasima

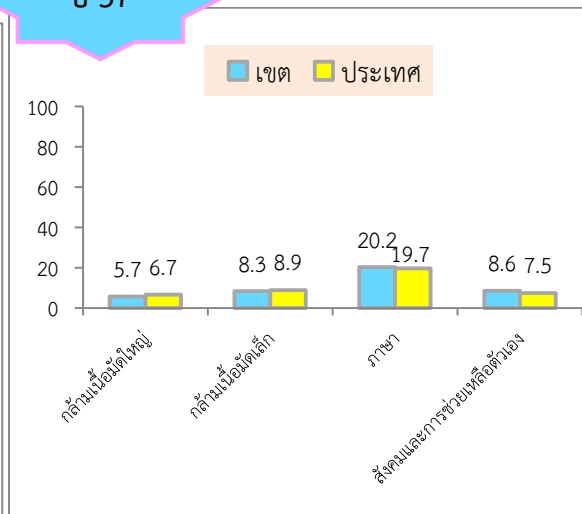
เปรียบเทียบ ผลการสำรวจสถานการณ์พัฒนาการเด็กของ กรมอนามัย ปี 2557 โดยใช้แบบประเมินพัฒนาการ DENVER II พบว่า ข้อมูลเด็กพัฒนาการสมวัย ของเขต 9 ใกล้เคียงระดับประเทศ ทั้ง 2 กลุ่มอายุ ซึ่งพบว่าพัฒนาการล่าช้าด้านภาษามากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 20.2 ด้านสังคมและการช่วยเหลือตัวเอง ร้อยละ 8.6 ด้านกล้ามเนื้อเล็ก ร้อยละ 8.3 และด้านกล้ามเนื้อใหญ่ ร้อยละ 5.7 ตามลำดับ⁽⁵⁾ (แผนภูมิที่ 5และ6)

ปี 57

แผนภูมิที่ 5 ร้อยละพัฒนาการเด็กสมวัย 0-5 ปี ระดับเขต และระดับประเทศ 2557

ปี 57

แผนภูมิที่ 6 ร้อยละพัฒนาการล่าช้ารายด้าน 0-5 ปี ระดับเขต และระดับประเทศ 2557

การสำรวจ IQ, EQ

เด็กนักเรียนไทย อายุ 6-15 ปี พ.ศ. 2554

IQ 98.5 (มาตรฐาน 100)

EQ 45 (มาตรฐาน 50-100)

พ.ศ. 2555

IQ 97.89 -99.91 (มาตรฐาน 100)

เปรียบเทียบ IQ เด็ก ป. 1 พ.ศ. 2554 IQ 98.5และปี 2557 ลดลงเหลือร้อยละ 93.1 แบ่งเป็น ในเขตเมือง 100.33 ส่วนนอกเขตเมือง 89.18

ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพเด็กไทย ของกระทรวงศึกษาธิการ ปี 2556 พบว่าเด็ก ป.4 -ป.6 อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ คิดไม่เป็น 10-15 %

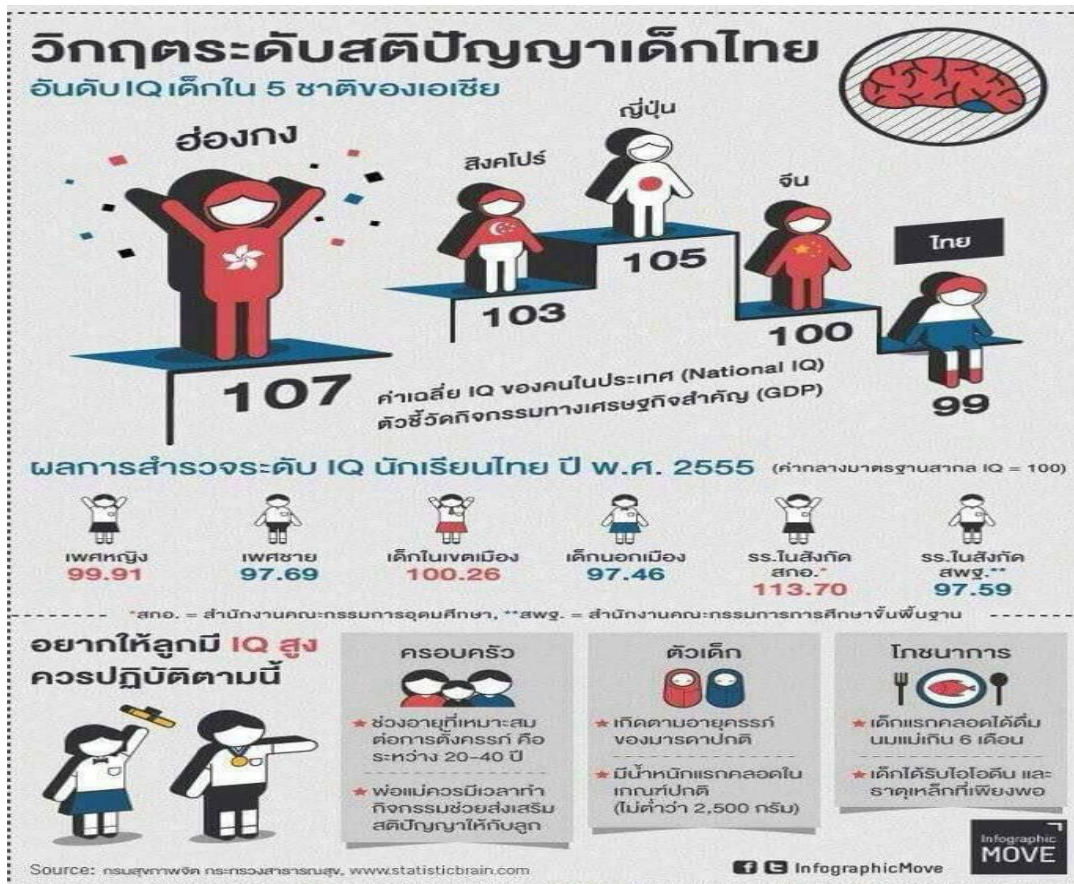
กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา

ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา กรมอนามัย Regional Health Promotion Center 9, Nakhonratchasima

สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.)

ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน (IMD World Competitiveness) 60 ประเทศ

- ภาพรวมของไทยอยู่ในอันดับที่ 27 (ปี 2556) และ ลดลง 2 อันดับ เป็น อันดับ 29 (ปี 2557)
- การศึกษาของไทย (วัดใน 3 ระดับ: ประถม, มัธยม, อุดมศึกษา) อยู่ในอันดับ 54

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา

ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา กรมอนามัย

Regional Health Promotion Center 9, Nakhonratchasima

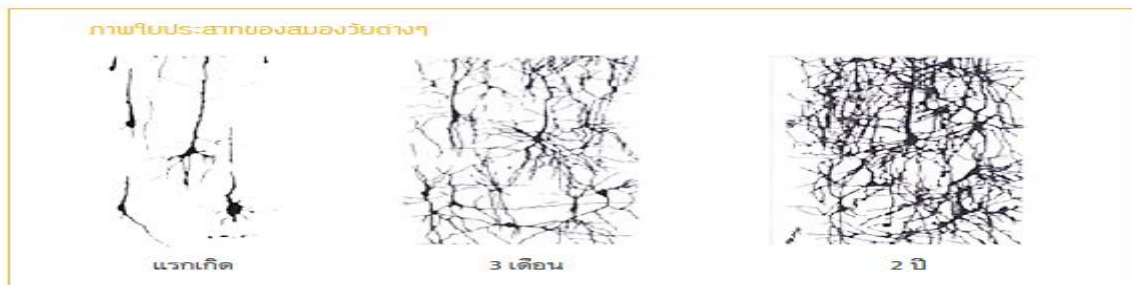
นาที่ทองของการพัฒนาสมองเด็ก

1,000 วันแรกของชีวิตลูกนับตั้งแต่ปฏิสนธิถึง 2 ขวบ (270 วันในครรภ์มารดา และ 2 ปี หลังคลอด) เป็นช่วงเวลานาที่ทองสำหรับกำหนดศักยภาพในชีวิตของเด็กไปตลอดชีวิต เพราะเป็นช่วงที่สมองเจริญเติบโตและการทำงานของสมองส่วนการเรียนรู้ ความจำพัฒนารวดเร็วที่สุด ⁽⁶⁾

ปัจจัยที่ทำให้มนุษย์ฉลาด คือการที่เซลล์สมองต่อเชื่อมกันเป็นวงจรประสาท หรือที่เรียกว่า **ไซแนปส์** ยิ่งเชื่อมเป็นวงจรและจัดระเบียบได้ดีมากเท่าไร ก็จะทำให้ประสิทธิภาพของสมองมีมากขึ้นเท่านั้น

เด็กทุกคนเกิดมาพร้อมกับหนึ่งแสนล้านเซลล์สมอง กระบวนการสร้างและพัฒนาเซลล์สมอง เริ่มตั้งแต่ในครรภ์ 18 วันแรกของการปฏิสนธิ โดยมีการเพิ่มเซลล์สมองควบคู่ไปกับการสร้างเส้นใยประสาทอย่างรวดเร็ว การเชื่อมโยงสมองเป็นเครือข่ายวงจร เป็นกระบวนการที่เรียกว่า “**ไซแนปส์**”

ไซแนปส์ เป็นส่วนสำคัญ ของการขยายโครงข่ายส่วนที่เป็นเส้นใยประสาท ทำให้การพัฒนาสมองสมบูรณ์และมีคุณภาพ เส้นใยประสาทมีหน้าที่ช่วยในการทำงานและเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารระหว่างเซลล์สมอง ช่วยให้สมองทำงานอย่างเป็นระบบ โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้และการกระตุ้นทักษะในด้านต่างๆ ซึ่งจะมีผลต่อพัฒนาการหลายๆ ด้านของเด็ก ⁽⁷⁾

ทำไมต้องพัฒนาตั้งแต่ปฐมวัย

กระบวนการเชื่อมต่อของสมอง ที่เรียกว่า **ไซแนปส์** สามารถเกิดได้สูงถึง 1,000 ล้านล้านครั้งในระยะเวลา 1-5 ปีแรก ดังนั้น ช่วงปฐมวัย จึงเป็นระยะเวลาที่สำคัญที่สุดในการเรียนรู้ เพราะสมองของเด็กจะพัฒนาถึง 85% เทียบเท่าสมองของผู้ใหญ่ ที่สำคัญ **ทุก 1 วินาที เซลล์สมองของเด็กจะมีการเชื่อมต่อสูงถึง 700**

ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา กรมอนามัย

Regional Health Promotion Center 9, Nakhonratchasima

เด็กทุกคนมีขนาดสมองเหมือนกัน แต่ความฉลาดต่างกันเพราะ ?

เซลล์ ซึ่งหมายความว่า สมองของเด็กเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เมื่อพ้นช่วงวัยนี้ไปแล้ว จะไม่มีการเพิ่มเซลล์สมองแต่เป็นการพัฒนาโครงข่าย ส่วนเซลล์สมองที่ไม่ได้รับการกระตุ้นก็จะเสื่อมสลายไป

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการ ระดับสติปัญญาและ ความฉลาด ทั้งในเรื่อง IQ และEQ มี 3 ปัจจัยหลัก ⁽⁷⁾

1. พันธุกรรม

2. การเลี้ยงดู ทั้งเรื่องของสิ่งแวดล้อมและการศึกษา

กระบวนการ กิน กอด เล่น เล่า ⁽⁸⁾

ยิ่งกอด สมองยิ่งเก่ง

การกอดลูกคือการบอกรักลูกที่ได้ผลกว่าคำพูด ทำให้สมองของลูกหลั่งสาร “Nerve Growth Factor” ซึ่งการโอบกอดและการทำให้เด็กหัวเราะอย่างมีความสุข ทำให้สมองหลั่งสาร oxytocin และ endorphin ช่วยสร้างความฉลาดทางอารมณ์ ช่วยกระตุ้นการเจริญเติบโตของสมองลูก ซึ่งส่งผลให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อคนอื่น และเมื่อโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

เมื่อลูกเล่น สมองลูกกำลังแล่น

การเล่นของเด็ก เป็นกิจกรรมหรือการกระทำที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติโดยไม่มีการบังคับ ซึ่งนำไปสู่ประสบการณ์การเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวเด็ก การเล่นมีผลต่อการพัฒนาสมองโดยตรง ประสบการณ์ที่ได้รับจากการเล่นไม่ว่าจะเป็นการหยิบจับ สัมผัส จะช่วยพัฒนาศักยภาพของเด็กในด้านต่างๆ รวมถึงส่งเสริมให้จุดเชื่อมต่อของสมองมีประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น ซึ่งการเล่นจะช่วยให้เด็กพัฒนาไปสู่วิถีการดำเนินชีวิตเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในสังคม

การเล่า นิทาน และอ่านสร้างสมอง

เซลล์สมองจะเชื่อมต่อได้ดีและแตกแขนงออกไป เมื่อได้รับการกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อมผ่านการเรียนรู้และฝึกใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ โดยเฉพาะทางตาและทางหู ดังนั้น การอ่านหนังสือจึงมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาการของเด็ก เปรียบเสมือนอาหารมื้อหนึ่ง และเป็นมื้อที่สำคัญมาก เพราะเป็นทั้งอาหารสมองและอาหารใจของลูก ช่วยให้เส้นใยสมองเพิ่มมากขึ้น เชื่อมโยงสัมพันธ์กันเป็นสายใยมากขึ้น ส่งผลให้เด็กฉลาดยิ่งขึ้น

ทุกครั้งที่เด็กถูกกระตุ้นให้คิด ให้ทำ ทำให้จุดเชื่อมต่อของเซลล์ประสาทแข็งแรงขึ้น เพราะจะช่วยกระตุ้นใยสมองและจุดเชื่อมต่อทำให้สมองเกิดการพัฒนาการเติบโตได้เป็นอย่างดี ซึ่งสิ่งนี้เองที่เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาอัจฉริยะ

ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา กรมอนามัย

Regional Health Promotion Center 9, Nakhonratchasima

3. โภชนาการ อาหารเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็ก ซึ่งเป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านร่างกาย และสมอง โดยเริ่มต้นจาก นมแม่⁽⁹⁾ ซึ่งประกอบไปด้วย โปรตีน มีทั้งแอลฟา-แลคตัลบูมิน และ กรดอะมิโนจำเป็น ทรีปโทเฟน ซึ่งเป็นสารตั้งต้นสำหรับสร้างสารสื่อประสาท และ เป็นส่วนประกอบของเส้นใยประสาท รวมถึงมีสารที่ให้ภูมิคุ้มกันต้านเชื้อโรค ได้แก่ ลิมโฟไซต์ (Lymphocyte) และไลโซไซม์ (Lysozyme) มาก ทำให้เด็กมีภูมิคุ้มกันต้านต่อการติดเชื้อ **กรดไขมันพิเศษ** ประกอบไปด้วย กรดไลโนเลอิก กรดอะรัชชีดोनิก (AA) และกรดโดโคซาเฮกซาอีโนอิก (DHA) (Decosapentaenoic acid) กรดไขมันพิเศษเหล่านี้ ถือเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของเซลล์สมองและประสาทตา ซึ่งอาหารที่อุดมไปด้วย DHA เหมาะสม คือ นมแม่ และ**ปลาทะเล** (Deep Sea Fish) เช่น ปลาทูน่า ปลาโอลาย ปลาทู ปลากระพง ปลาตาเดียว **วิตามิน** ในนมแม่มีปริมาณวิตามินที่เพียงพอแก่ความต้องการของทารก ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับวิตามินที่สะสมในตัวแม่ และอาหารที่แม่รับประทานด้วย **ไอโอดีน** : ถ้าขาดมีผลทำให้พัฒนาการของสมองบกพร่อง เกิดผลเสียต่อความสามารถในการเรียนรู้และสติปัญญา ซึ่งเมื่อขาดไอโอดีนรุนแรง ทำให้ IQ ลดลงถึง 12 คะแนน **ธาตุเหล็ก** : เป็นส่วนประกอบที่อยู่ในเม็ดเลือดแดงที่สำคัญมาก เพราะเป็นตัวพาออกซิเจนไปเลี้ยงเซลล์ในร่างกาย ซึ่งถ้าเกิดการพร่องธาตุเหล็ก จะทำให้เกิดกล้ามเนื้ออ่อนแรง และมีปัญหาสติปัญญาด้านการเรียนรู้ ถ้ามีการขาดธาตุเหล็กเรื้อรัง IQ จะลดลง 5 - 10 คะแนน ดังนั้น จึงควรส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวน้อย 6 เดือนและควบคู่อาหารเสริมตามวัยจนถึง 2 ปี

ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา กรมอนามัย

Regional Health Promotion Center 9, Nakhonratchasima

โครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เนื่องในโอกาสฉลองพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน 2558

นโยบายรัฐบาล

การยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุข สุขภาพของประชาชน

นโยบาย รพว.สธ.

การเสริมสร้างสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนไทยตลอดช่วงชีวิต

กระทรวงสาธารณสุข

พัฒนาสุขภาพตามกลุ่มวัย

เป้าหมาย

อัตราเด็ก 0-5 ปี มีพัฒนาการสมวัย ร้อยละ 85

แผนบูรณาการการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต
(บูรณาการร่วมกับ 6 กระทรวงหลัก)

แผนพัฒนาสุขภาพกลุ่มสตรีตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย

ผลผลิต : เด็กได้รับการตรวจพัฒนาการเด็กและการดูแลที่เหมาะสม

เป้าหมายการคัดกรอง 4 ช่วงวัย

พ่อแม่ / อสม.

เฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ตลอดอายุ 0 - 5 ปี

เจ้าหน้าที่สาธารณสุข

คัดกรอง 4 ช่วงวัย 9 , 18 , 30 , 42 เดือน

- คู่มือเล่มสีขาว : DSPM (เด็กทั่วไป)
- คู่มือเล่มสีเขียว : DAIM (เด็กกลุ่มเสี่ยง แรกเกิดน้ำหนักน้อย / ขาดออกซิเจน)

ติดตาม ส่งเสริม กระตุ้น
พัฒนาการเด็ก

จัดระบบดูแล/ส่งต่อเด็กที่ต้อง
ได้รับการรักษาที่ซับซ้อน

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา

ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา กรมอนามัย

Regional Health Promotion Center 9, Nakhonratchasima

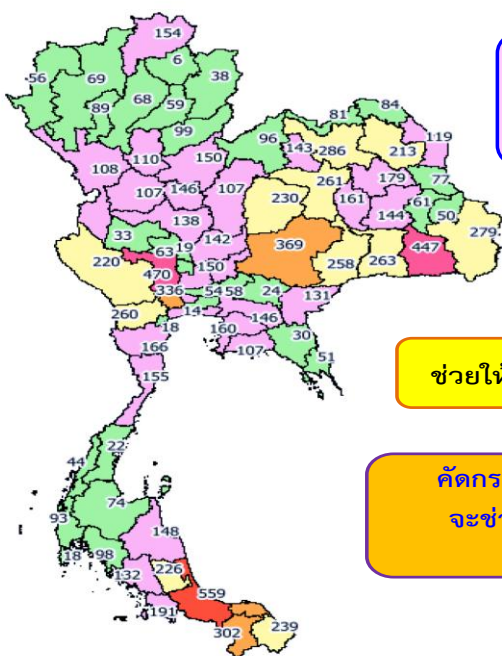
ตัวชี้วัดการดำเนินโครงการพัฒนาการเด็ก

1. เด็กไทยได้รับการคัดกรองพัฒนาการ 9, 18, 30, 42 เดือน ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80
2. เด็กกลุ่มเสี่ยงได้รับการตรวจคัดกรองพัฒนาการ ร้อยละ 100
3. เด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า ถูกค้นหาไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 และได้รับการกระตุ้นโดยพ่อแม่และผู้ดูแลอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย 1 เดือน หากยังพบความผิดปกติได้รับการส่งต่อ
4. เด็กที่มีพัฒนาการผิดปกติ ได้รับการวินิจฉัยและบำบัด อย่างเหมาะสม ร้อยละ 100

เป้าหมาย

เด็กไทยร้อยละ 85 มีพัฒนาการสมวัย ภายใน 3 ปี (1 เมษายน 2558 - 31 มีนาคม 2561)

ผลการดำเนินงาน เด็ก 7 หมื่นคน ในศูนย์เด็กเล็ก 3 หมื่นแห่ง ทั่วประเทศ ในเด็ก 42 เดือน

สัปดาห์รณรงค์ วันที่ 6 -10 กรกฎาคม 2558
คัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่มีอายุ 42 เดือนทุกคน
(เด็กที่เกิดระหว่างวันที่ 8 ธันวาคม 2554 ถึงวันที่ 11 มกราคม 2555)

ทราบพื้นที่และจำนวนที่พบเด็กวัย 42 เดือน
สงสัยพัฒนาการไม่สมวัย

ช่วยให้เด็กได้รับการติดตาม ส่งเสริม กระตุ้นพัฒนาการทันทั่วทั้ง

คัดกรองเด็ก 4 ช่วงวัย 9, 18, 30, 42 เดือน ครอบคลุม
จะช่วยให้เด็กทุกคนได้รับการเฝ้าระวัง ติดตาม ส่งเสริม
กระตุ้นพัฒนาการเด็ก ตลอดอายุ 0 - 5 ปี

ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา กรมอนามัย

Regional Health Promotion Center 9, Nakhonratchasima

บทบาทของบุคลากรสาธารณสุข ในการส่งเสริมการพัฒนาสติปัญญาเด็ก ควรมีความครอบคลุม

- หญิงตั้งครรภ์ และหลังคลอด** ป้องกันการขาดไอโอดีน โลหิตจาง เพื่อลดภาวะทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อย
กระบวนการฝากครรภ์คุณภาพ : ยาเม็ดเสริมไอโอดีน ธาตุเหล็ก และโฟเลต
คัดกรองธาลัสซีเมีย
คัดกรองกลุ่มเสี่ยงในมารดา เพื่อลดภาวะทารกแรกเกิดขาดออกซิเจน
- แรกเกิด - 2 ปี :** คัดกรอง TSH ทารกแรกเกิด
: ส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวยาวอย่างน้อย 6 เดือน ควบคู่กับอาหารเสริมตามวัยจน 2 ปี
: ส่งเสริมกระบวนการ **กิน กอด เล่น เล่า **
: คลินิกเด็กดีคุณภาพ มีระบบเฝ้าระวัง คัดกรองพัฒนาการ ส่งต่อ และช่วยเหลือเหมาะสม
เฝ้าระวังการเจริญเติบโต ในกลุ่ม อ้วน เตี้ย ผอม
การจ่ายยาเสริมธาตุเหล็ก ในการป้องกันและรักษาภาวะโลหิตจางในเด็ก
- เด็ก 3-5 ปี :** พัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่ายอยู่ในประเด็นพัฒนาการ และส่งเสริมกิจกรรม สร้างอิคิว ไอคิวในเด็ก
พัฒนาศักยภาพครูพี่เลี้ยง ในการตรวจ เฝ้าระวัง ส่งเสริม และส่งต่อเรื่องพัฒนาการ
- การเชื่อมโยงของชุมชนเครือข่าย** บทบาทของชุมชนในการดำเนินงานหมู่บ้านไอโอดีน และระบบเฝ้าระวังพัฒนาการ
ผ่าน อสม เชี่ยวชาญ

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา

ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา กรมอนามัย

Regional Health Promotion Center 9, Nakhonratchasima

เอกสารอ้างอิง

1. นิตยา คชภักดี. 2543. ขั้นตอนการพัฒนาของเด็กลดน้ำหนักตั้งแต่ปฏิสนธิถึง 5 ปี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
2. จันทรฤกษ์ณา ผลวิวัฒน์. (บรรณาธิการ). ไอคิว (IQ: Intelligence Quotient). เข้าถึงเมื่อ 29 กันยายน 2558, จากเว็บไซต์: <http://taamkru.com/th>
3. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2554). รายงานการสำรวจสถานการณ์ระดับสติปัญญาเด็กนักเรียนไทย. กรุงเทพฯ
4. กลุ่มบริหารยุทธศาสตร์และงานวิจัย ศูนย์อนามัยที่ 5 นครราชสีมา. 2555. Fact sheet ผลสำรวจความครอบคลุมและคุณภาพของการได้รับการบริการตามกลุ่มวัย. ปีที่ 6. ฉบับที่ 12.
5. นายแพทย์พนิต โล่เสถียรกิจ และคณะ. 2557. สถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย. ชลบุรี: ศูนย์อนามัยที่ 3
6. WFP Executive Director Ertharin Cousin. (2012). Word food program US. Retrieved September 3, 2015 from the website; <http://WFPUSA.org/what-wfp-does/nutrition>.
7. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2554). สมอเด็กไทย...รอไม่ไหวแล้ว. เข้าถึงเมื่อ 1 ตุลาคม 2558, จากเว็บไซต์: http://www.iqeqdekthai.com/project/research_view.php?id=327
8. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2554). กิน กอด เล่น เล่า (2ก 2ล) กับลูก อายุ 0 – 5 ปี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
9. ศุภวิทย์ มุตตามระ, กุสุมา ชูศิลป์, อุมาพร สุทัศน์วรวิทย์, วราภรณ์ แสงทวีสิน และยุพียง แห่งเชาวนิช. (บรรณาธิการ). (2555). ตำราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: มูลนิธิศูนย์นมแม่แห่งประเทศไทย.

